

Sól nie tylko z Wieliczki.

Wielkopolska i Kujawy – zagłębie solne w XIX i XX w.

Jan Miłośz

Sól od wieków była jedną z najcenniejszych kopalini i ważnym artykułem handlowym. W najdawniejszych czasach pozyskiwano ją jedynie przy naturalnych źródłach solanki, przy których budowano warzelnie, dopiero później upowszechniła się metoda odkrywkowa oraz eksploracja złóż podziemnych. Już w średniowieczu dochody z handlu solą stanowiły własność panującego (regale solne) i ważne źródło dochodów. Również w późniejszych czasach państwo nie rezygnowało z monopolu solnego. Gwałtowny **wzrost zapotrzebowania** na sól nastąpił **w XIX w. wraz z rozwojem przemysłu**, zwłaszcza **przemysłu chemicznego**. Zaczęła się również rozwijać moda na **leczenie uzdrowiskowe** z wykorzystaniem solanki. W tym czasie jednak znajdujące się na ziemiach polskich złoża soli służyły głównie gospodarce państw zaborczych.

mysłu spożywczego i rolnictwa. Dopiero w 1947 r. wznowiono eksport polskiej soli. Ważnym ośrodkiem produkcji soli stały się wówczas Wielkopolska i Kujawy, gdzie znajdują się bogate złoża tego surowca. Eksploatacja zasobów nie może jednak trwać w nieskończoność. Wyczerpywanie się złóż i katastrofy górnicze powodują zamykanie kopalni i poszukiwanie nowych sposobów ich wykorzystania.

Pokłady soli na terenie Polski

W Polsce istnieje udokumentowanych 19 złóż soli kamiennej (rys. 1) o łącznych zasobach 80,2 mld ton. Spośród 15 udokumentowanych złóż tylko 5 zostało zagospodarowanych (Inowrocław, Mogilno, Góra, Wapno, Kłodawa), przy czym w 2 złożach (Inowrocław i Wapno) eksploatacja została zakończona². Obecnie w kraju funkcjonują **4 kopalnie soli** (rys. 1) pozyskujące ten surowiec ze złóż – **Kłodawa, Góra, Mogilno i Sieroszowice**. Z wymienionych kopalni soli tylko jedna – Sieroszowice, jest nieaktywna. W Wielkopolsce i Kujawach